

Rasspecifik avelsstrategi RAS för

Parson russell terrier

Innehåll

Inledning	3
Generellt om rasen	4
Rasens historia, bakgrund och utveckling	4
Övergripande avelsmål för rasen	4
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)	
Nulägesbeskrivning	5
Mål	7
Strategier	7
Hälsa	
Nulägesbeskrivning	8
Mål	11
Strategier	11
Mentalitet och funktion	12
Vardagsmentalitet	
Nulägesbeskrivning	12
Mål	15
Strategier	15
Funktion/arbetsegenskaper	
Nulägesbeskrivning	16
Mål	16
Strategier	16
Exteriör	
Nulägesbeskrivning	17
Mål	17
Strategier	18

Inledning

Utvärderingarna i dokumentet bygger på följande aktiviteter under 2016:

- SKKs avelsdata.
- Enkät-undersökning för hundägare som gav bortåt 300 svar.
- Enkätundersökning för uppfödare som skickades ut under våren.
- Agria Breed Profiles update 2011.15 (för gammal för att tillföra något i jämförelse med vår aktuella hälsoenkät.)
- Diskussioner i samband med årsmötet i mars.
- Diskussioner och förankring av första utkast i samband med rasspecialen på Öland i augusti.
- Feedback från uppfödare utskick v1 via e-post oktober
- Feedback från uppfödare utskick v2 via e-post november
- Kontinuerlig uppdatering och bollning med styrelsen
- Feedback från Ken Lundahl och Anna-Karin Bergh v3 SVTEK januari 2017
- Feedback från uppfödare utskick v4 via e-post november
- Godkännande från Parsonklubbens styrelse möte 20 april 2017

Utlåtande RAS 2: Till SvTeK/SKK

Undertecknade har på SKK/AKs uppdrag granskat

Svenska Terrierklubbens och Svenska Parson Russell Terrierklubbens reviderade avelsstrategi för parson russell terrier. Jag finner strategin väl genomarbetad och korrekt förankrad i klubben. Följande kommentarer kan tjäna som förslag i ert fortsatta arbete med RAS.

RAS-dokumentet är väldisponerat och lättläst, och redovisar historia, statistik och nya rön på ett trevligt sätt. Det gäller även sådant där man inom klubben har olika uppfattning.

Vad man kunde önska är en tydligare struktur vad avser avelsmål och avelsstrategier, dessa begrepp blandas ofta.

Resultat från MH redovisas, och här finns också en kolumn som anges den önskvärda siffran för varje delmoment. Här behöver man nog fundera över om det "önskvärda" verkligen är realistiskt att uppnå ens på mycket lång sikt. Jag har emellertid förstått genom kontakt med klubben att en översyn är på gång.

Lycka till med det fortsatta avelsarbetet!

Färgelanda 2011-04-05 Anna Uthorn"

Generellt om rasen

En parson russell terrier ska vara en liten hund fylld med mycket energi. Den ska vara glad, läraaktig, nyfiken och orädd. Parson russell terriern är en jakthund och dess egenskaper är framtagna att användas i första hand till grytjakt. Kroppen behöver därför vara smidig och ändamålsenlig.

Rasens historia, bakgrund och utveckling

1819 köpte kyrkoherde John Russell en liten vit och tan tik som hette Trump från ett mjölkbud i Elmsford, England. Trump blev basen för hans avel mot den optimala grytterriern. Han utgick från, i huvudsak övervägande vita, rävjagande terrier i sitt avelsarbete. Rasen levde sedan länge utanför den engelska kennelklubben, omhuldad av jägare.

Först så sent som 1990 erkändes rasen av, The Kennel Club (KC) (Storbritanniens nationella kennelklubb), följt av FCI och den australiska kennelklubben och 2001 även av den amerikanska klubben (AKC). FCI godkände rasen 1992 under namnet parson jack russell terrier, vilket innebär att rasen fortfarande får betraktas som ung i Sverige. 1993 bildades Svenska parsonklubben. (namnbyte till parson russell terrier skedde 2001)

I England, under rasens 200-åriga historia, korsades andra raser in för att få specifika egenskaper till en grythund som skulle kunna springa en hel dag med hästar och hounds. Detta kan vara förklaringen till den ännu ganska stora variationen i utseendet.

Grunden till den svenska stammen kommer från uppfödare som köpte hundar från England och började jobba med rasen före inträdet i FCI och sedan valde att typa in hundar för att jobba under SKK. 1996 blev Marie Erikssons Backpack Black Scandal rasens första utställningschampion och 2002 blev Henry Lidholms Jackie rasens första grytjaktchampion i Sverige .

Övergripande avelsmål för rasen

Öka antalet registreringar. Förbättra/kartlägga mentalitet, exteriör och öka antalet hälsokontroller på höfter och knän. Uppmuntra fortsatta hälsokontroller på ögon (ögonlysning samt DNA-test PLL linsluxation), hörsel genom BAER-test samt DNA-test LOA och SCA (ataxi).

Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

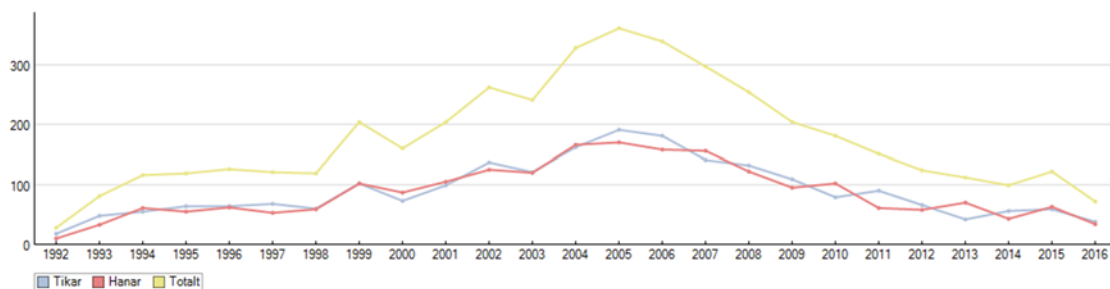
Rasen har historiskt en liten avelsbas. Den effektiva avelsbasen låg under de 100 individer som är det minsta man rekommenderar för att rasen ska utvecklas hälsosamt med en rik genetisk variation. Förutsättningen för att den effektiva avelsbasen skall öka är att man använder outnyttjade individer som är mindre besläktade än de som används. Tidigare har klubben arbetat mot att hålla inavelsökningen under 2%.

Under åren har fler hundar registrerats in och importerats, vilket har påverkat populationen till det positiva. 2005 hade rasen 361 registreringar. 2014 var vi nere under 100 registrerade individer. De senaste 3 åren har ca 10% av parningarna gjorts med utländsk hane.

Nulägesbeskrivning

Population

2015: 122st (2 importer), 2016: 72 registrerade (2 importer).

För att bibehålla en variation i avelsmaterial och möjligheten till selektering och utveckling behöver vi jobba för att öka populationen/registreringarna. Enligt vår enkät så använder majoriteten av köparna sina parson till enbart sällskap. Under diskussioner vid möte på Öland i samband med rasspecialen kom en teori fram att efterfrågan kan ha minskat eftersom människor är mer upptagna idag och helt enkelt väljer en enklare ras. Det diskuterades även varför jack russell terriern är mer känd än parson russell terriern och hur vi kan nå ut med mer information om rasen.

Genomsnittlig kullstorlek

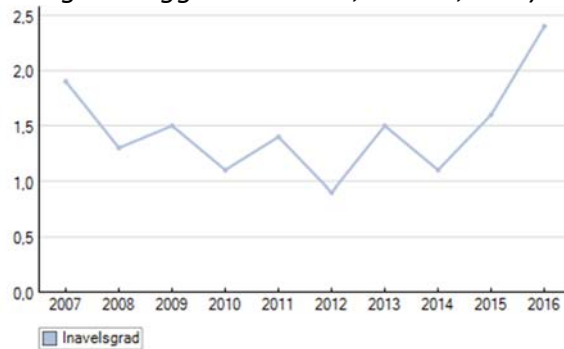
Snittet på rasens kullstorlekar har sedan 1992 legat mellan 4 och 5 valpar/kull.

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

2007 gick inavelsökningen ner under 2%. 2015 låg den på 1,6%. 2016 2,4%.

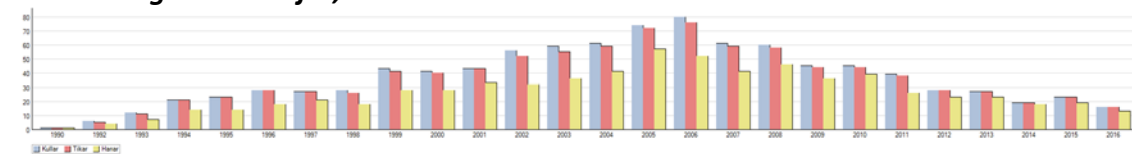
(Statistiken 2016 påverkas, på grund av det låga registreringsstalet, mycket av en

parning som ligger mellan 12,5% - 24,99%.)

För att rasen ska utvecklas hälsosamt med en rik genetisk variation bör inavelsökningen bibehållas under 2%. Även enstaka parningar med hög inavelsökning kan påverka inavelsökningen i längden.

Användning av avelsdjur, hanar

Under 2015 föddes 23 kullar undan 23 olika tikar och efter 19 olika hanar. 2016 har 16 kullar fötts från 16 olika tikar och 13 olika hanar.

Ålder första valpkull (2-6 år)

Överlag så håller sig avelsdjuren mellan 2-6 år när de har sin första kull. Enstaka äldre och yngre undantag förekommer.

Hanhundsanvändning

Inför ras 2.0 beslutade klubben angående begränsning av enskilda hanars användning att sätta en rekommendation på max 30-35 avkommor för en hane.

Import av material från andra länder, antal importörer redovisas inom () vid registreringsiffrorna

2014 importerades 3 tikar, 2 hanar. 2015: 5 tikar, 3 hanar. 2016: 1 tik, 1 hane.

Mål population

- *Registreringar ej under 100 individer/år*
- *Inavelsökning under 2%*
- *Att hanhund ej används till mer än 30-35 avkommor*

Strategier population

Öka registreringar: Marknadsföra rasen för aktiva hundägare

Idag är bl.a. rallylydnad, Nosework, Lydnad, freestyle lättillgängliga grenar.

- Uppmuntra redan aktiva mer.
- Undersöka möjlighet att skapa en grupp/kommitte som arbetar med rasen i media.
- Ta reda på hur uppfödare kan annonsera mer "målgruppsrelaterat" vid behov.

Inavelsökning: Informera om värdet i en bred population

Genom klubbens kanaler informera uppfödare och presumtiva uppfödare om vikten i att vi bibehåller och ökar avelsbasen.

Hälsa

Under 2016 har vi skickat ut en elektronisk enkät till valpköpare där vi fått in 291 svar. Under de olika punkterna väger vi in slutsatsen från dessa enkäter. Under rasspecialen på Öland i augusti 2016 var uppfödare och parsonägare med och diskuterade de olika punkterna i ras.

Nulägesbeskrivning

Rasen har till synes inga överhängande hälsoproblem. I dagsläget finns inga restriktioner för valphänvisning, mer än att klubben informerar om de tester som kan göras. Överlag så uppfattas rasen som relativt frisk. Brist på dokumentation och testade hundar kan i vissa fall förekomma.

Det förekommer tandbortfall, allergier, höftledsfel och patellaluxation om än ej i så utbredd omfattning. Någon drastisk strategi kanske inte ska behövas i dessa fall, men en mer kontrollerad situation hade varit att föredra.

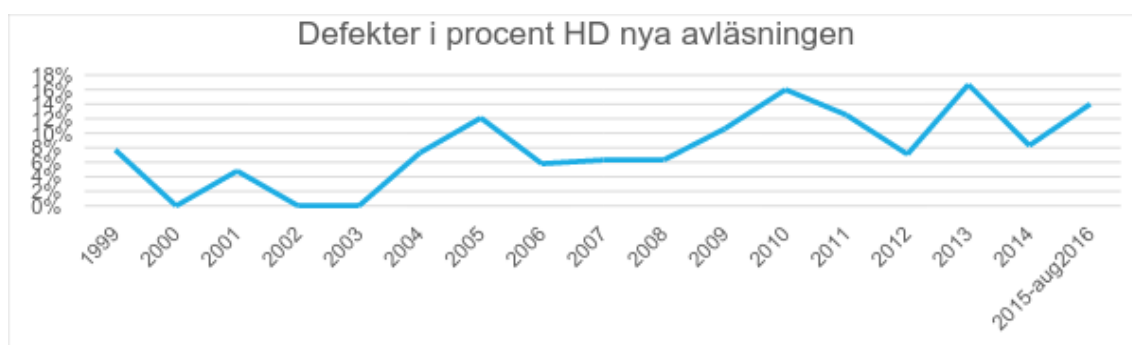
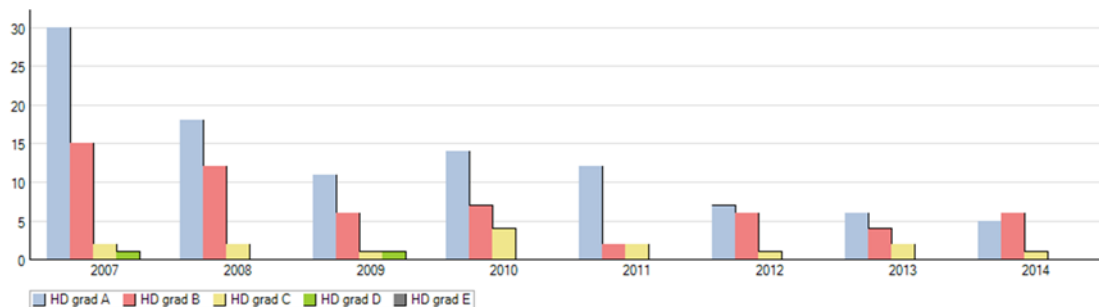
Uppfödarna har idag lite spridda åsikter angående vilka tester som är viktigast. Vissa anpassar testerna beroende på vilka linjer man jobbar med. Klubben har tills vidare beslutat att uppmuntra fortsatta hälsokontroller på ögon (ögonlysning samt DNA pII), DNA ataxi (LOA, SCA), hörsel (BAER).

Många kollar t.ex. knäna hos veterinär utan att skicka in till SKK och då kommer de inte med i statistiken.

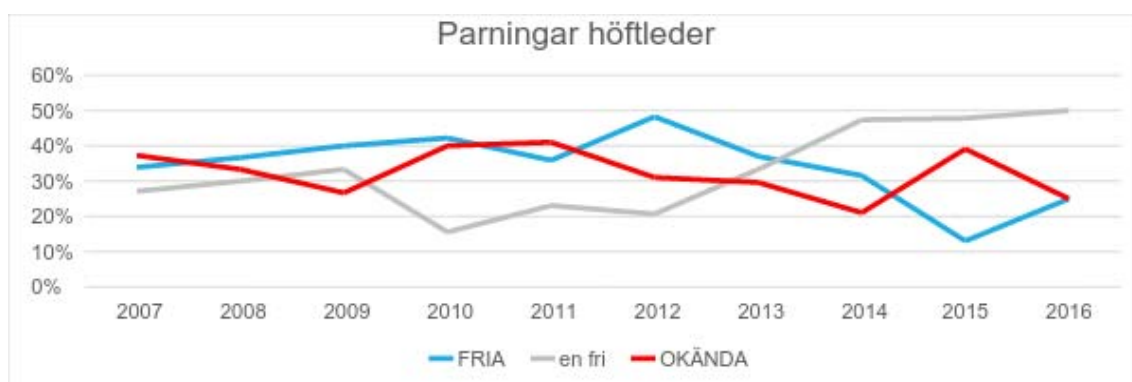
HD-höftleder

Det har förekommit höftledsfel i rasen, vilket skapade en tradition att HD-röntga hos en del uppfödare inom rasen. Idag röntgas dock färre hundar än tidigare. Statistiken visar att defekterna i relation till antalet röntgade är på uppgång, varpå det kan vara värt att uppmuntra röntgen för att undvika en ökning av höftledsfel.

2016 röntgades 10st (5st grad A), (3st grad B), (2st grad C)

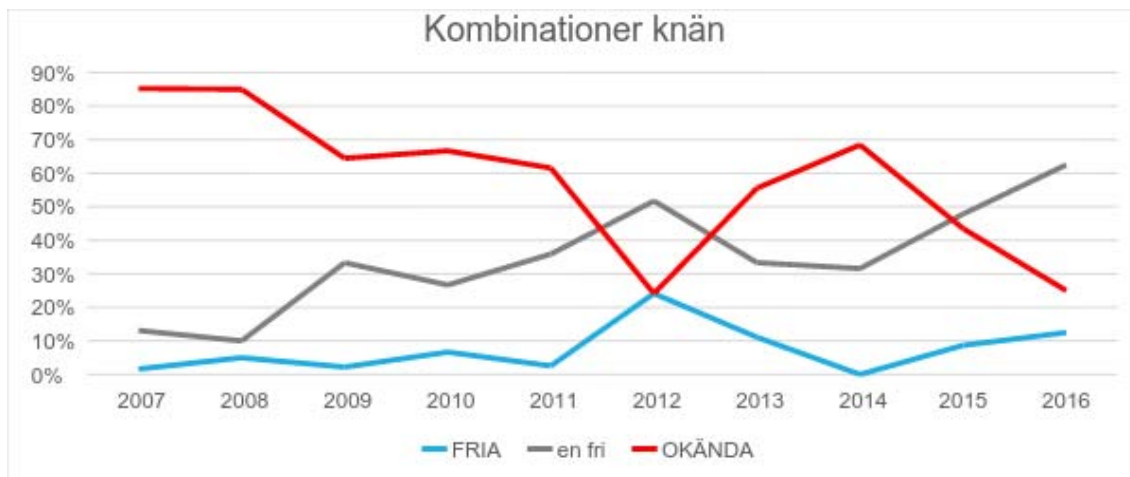
Höftledsfel (C-E) i relation till antalet röntgade

Antalet röntgade hundar har sjunkit i samband med registreringsfallet. Procentuellt sett så ser inte resultaten bättre ut. I enkätundersökningen angav sig 3st. (1,1%) ha problem med höfter som inte är diagnostiserat. Under diskussioner på Öland luftades huruvida utlandet inte röntgar och det är få avelshisar som är röntgade. Hunddata visar att 25% gör parningar där ingen av hundarna är röntgade. 50% gör parningar där 1 är friröntgad och 25% gör parningar där båda är röntgade.

Patella (ny)

I enkätundersökningen angav sig 2st. (0,7%) ha problem med knä, orsak ej känd och 7 stycken (2,5%) angav patellaluxation. Statistiken på SKK visar endast en grad 1 2009. Det känns inte som ett problem i rasen, men det hade varit bra med mer inskickade resultat till SKK. 2016 finns 7st resultat registrerade i avelsdata. Alla ua.

Hörsel

Rapporter angående hörsel I enkätundersökningen svarade följande:

50 st. (18%) är enligt BAER dubbelsidigt hörande.

3 st. (1,1%) har enligt BAER ensidigt hörande.

4 st. (1,4%) funderade på om hunden verkligen hör på båda sidor.

1 st. (0,4%) svarade att hunden antagligen inte hör.

Ataxi

Det har förekommit fall av ataxi i rasen. Idag finns det dna-test tillgängliga för varianterna SCA och LOA. De flesta uppfödare väljer att göra parningar där minst en av hundarna inte är anlagsbärare. Mer information om testerna finns på vår hemsida.

Ögon

Rasen har haft konstaterade fall linsluxation. 2009 kom ett DNA-test för linsluxation som flertalet uppfödare har börjat använda som ett hjälpmedel i aveln. Mer information om dessa DNA-tester finns på klubbens hemsida.

Det har i rasen konstaterats fall av bl.a. ärftlig katarakt och glaukom, så ögonlysning inför parning har inte spelat ut sin roll. Fortsatta hälsokontroller på ögon är att rekommendera.

Rapporter angående ögon i enkätundersökningen svarade följande:

- 275 ansåg hundarna normalt seende

- 6 stycken ansåg inte att hundarna var normalt seende

På "problem" så var det spridda kommentarer. Infektion, 2 grå starr, 1 täppt tårkanal.

Hud

2-3% Svarade att hunden haft problem med födoämnesallergi

3-4% Svarade att hunden haft problem med atopisk allergi

Öron

2% Har problem med återkommande öronbesvär

Mage / Tarm

7-9 % Har återkommande (mer än en gång/år) problem med mage/tarm. Mestadels magkatarr, men även foderkänslighet och hundar som ätit olämpliga saker.

Tänder

Rapporter angående tänder i enkätundersökningen svarade följande:

BETT: 55,5% har korrekt bitt enligt veterinär, 39,6% har korrekt bitt enligt ägarna
1,1% har underbett, 2,1% har överbett, 0,7% har snett bitt

ANTAL: 42,4% Alla tänder enligt veterinär, 39,6% svarar Ja vad jag kan se
14,5% saknar någon/några tänder. (1-6st tänder saknas angavs), 2,1% vet ej

Tandsten: 27% har haft problem med tandsten Tandlossning: 4%

Mål hälsa

- **80% av parningarna ska ha minst en röntgad individ**
Genom att sätta ett mål som är mer enhetligt med fler uppfödare hoppas vi kunna få dem som inte röntgar alls att röntga i alla fall en av individerna vid parning för att få tillförlitligare statistik gällande HD.
- **40% av avelsdjuren ska ha centralt registrerade patellaundersökningar**
- **Fler inskickade tandintyg (medfödd tandstatus)**
Arbeta för att få in tandintyg från minst 20% av registreringsciffran/år

Strategier hälsa

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- **Strategi HD**
Genom att hitta föreläsningar, artiklar, etc. informera och upplysa/utbilda om HD och om värdet av en ras med friska höfter.
- **Strategi patellaluxation**
Informera om patellaluxation genom att vidarebefordra media och tips från experter. Upplysa om hur man relativt enkelt kan kolla knäna i samband med t.ex. vaccinering hos veterinärkliniker som har en veterinär med behörighet.
- **Medfödd tandstatus**
Information om varför det är önskvärt med tandintyg och hur dom används. Framhäva tandintygen mer på hemsidan så dom är lättare att hitta.

Mentalitet och funktion

Mentaliteten skall styras av hundens funktion som grythund, förutom de krav som dagens samhälle ställer. I rasstandarden står det: "Rasen är ursprungligen framavlad för rävjakt. Den är en självsäker, energisk gladlynt ras som har förmåga och konstruktion lämpad för grytjakt. Den skall vara modig och vänlig."

Erfarenhet visar att när det gäller raser med viktiga arbetsegenskaper, som anses angelägna att bevara, är det en fördel att skilja på utvärdering av rasens mentalitet avseende *arbetsuppgiften/funktionen (jakten)* och dess *vardagsmentalitet*.

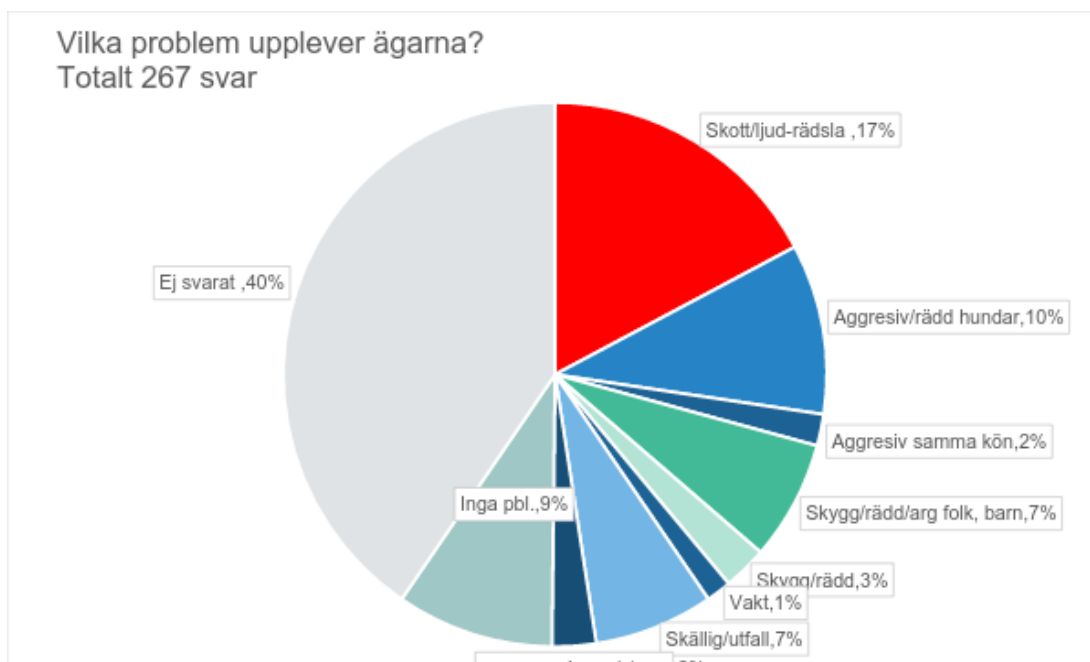
Vardagsmentalitet

Alla raser oberoende av vilken arbetsfunktion de har eller har haft, måste samtidigt ha en *vardagsmentalitet* som gör att de fungerar bra tillsammans med familjen och samhället i övrigt.

Nulägesbeskrivning

Enkätsvar

Av genomförda enkäter med 267 st svar från hundägare och uppfödare om vilka problem ägarna upplever redovisas att det förekommer en hel del skygga, arga och ljud/skotträdde hundar.

MH

2007 - 2016 har 175 parson deltagit i MH.

Antal hundar/år som deltagit i MH i relation till antalet registrerade hundar varierar ganska mycket mellan 0 -10% med en fallande tendens. 2004 uppsattes som MÅL att beskriva 25 % av rasen till 2009. Detta har inte uppnåtts men stod kvar som MÅL 2010 - 2015.

SKK/KHM har tydligt uttalat att alla rasers vardagsmentalitet ska utvärderas med BPH utom SBKs bruksraser där MH används. Svenska Terrierklubben har ställt sig bakom detta beslut vad gäller samtliga terrierraser.

RAS 3.0 fokuserar därför på BPH, även om antalet beskrivna hundar är lågt idag.

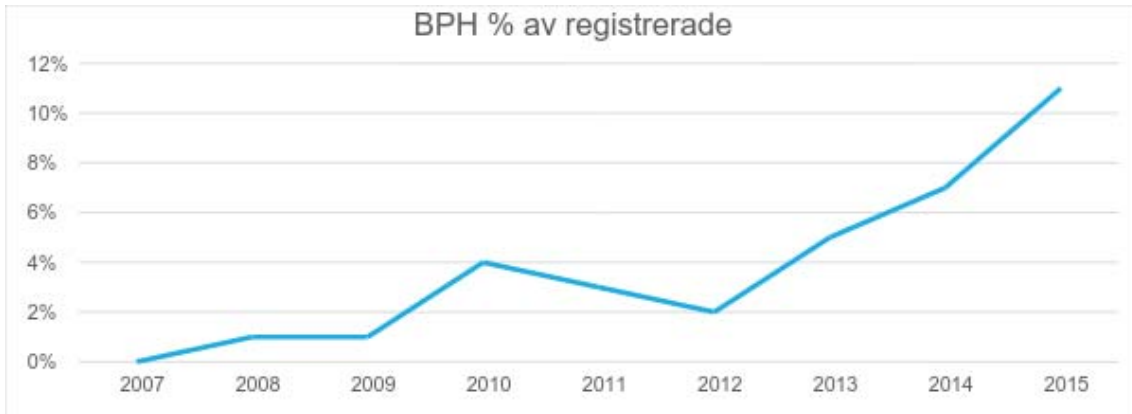
BPH

Resultat i Avelsdata finns för enbart 33 st svenskfödda parson för tiden 2012-05-01(BPH blev officiellt då) till 2016-12-31.

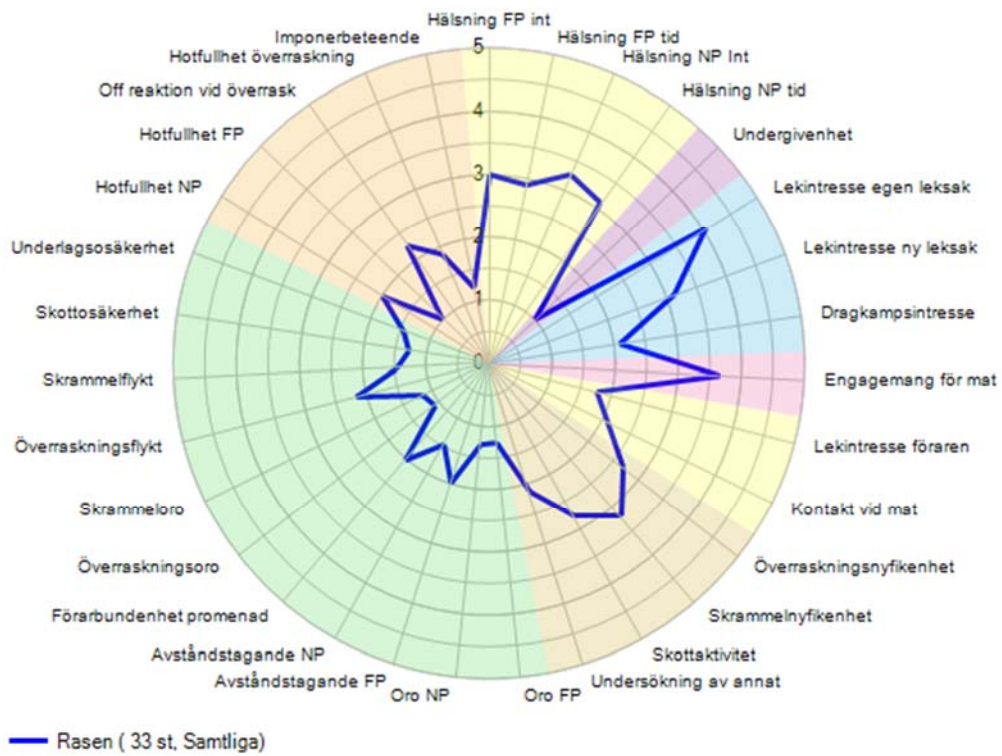
De 242 noteringar (MH 33 st) som görs i *Protokoll för BPH* överförs efter en särskild beräkningsmodell till ett *Spindeldiagram*.

I Spindeldiagrammet finns normalt en röd spindel som representerar den aktuella hundens beteendegenskaper och en blå spindel som utgör rasens aritmetiska medelvärde för egenskapen ifråga. Spindlar för enstaka avelsdjurs avkommor och även

kullspindlar finns i Avelsdata.

BPH 2007-2016 (33 stycken)

Mål vardagsmentalitet

- **200 BPH**
Uppnå 200 BPH-beskrivna parson – SKKs Kommitté för hundars mentalitet, KHM, gör då en utökad redovisning i ett diskussionsunderlag för den aktuella rasens BPH-resultat. Dokumentet, innehåller en sammanställning som tolkar och förklarar rasens spindelagram, redogör för variationen inom rasens beskrivna hundar för de olika ”spindelarmarna” och föreslår områden som kan vara intressanta att diskutera.
- **Mål - kortvarigt- årligen fram till 2022**
BPH-beskriva cirka 35 - 40 hundar/år

Strategier vardagsmentalitet

- **Utbilda uppfödare** att fördjupa sina kunskaper om BPH och hur man kan använda det i aveln och därigenom motivera dem att uppmuntra valpköpare.
- **Arrangera föreläsning** ”Avel och mentalitet - BPH som avelsverktyg”.
- **Arrangera BPH** i samband med specialen.
- **På hemsidan** tydligt ge signal att rasklubben lägger vikt vid rasens vardagsmentalitet och framhäva de som gör BPH på hemsidan och i Newsletter.
- **Informera på hemsidan** om var och hur man kan genomföra BPH.
- **Rekommendera uppfödare** att ekonomiskt sponsra BPH för sina valpköpare (lämpligen genom att i valpriset ta hänsyn till kostnaden.)
- Addera BPH på valpförmedlingens krav på hemsidan: ...krävs att båda föräldrarna har lägst **good** eller **2:a pris** på officiell utställning, dvs erövat efter 15 månaders ålder alt. **officiell arbetsmerit eller BPH**.
- **Införa 20 poäng** till årets listor för den individ som gör **genomförd BPH med skott**.

Jaktegenskaper/funktion

Nulägesanalys

De senaste åren har antalet grytjaktprov och grytanlagsprov minskat något. Detta kan bero på dels att antal registrerade hundar minskat men även att de nya grythundsreglerna som infördes 2012 har gjort det svårare att erövra ett championat. Därför är det även svårt att jämföra antal prov före 2012 med 2012 och senare.

Följande arbetsmeriter är registrerade under 2015 fram till och med september 2016:

5 grytjaktchampionat (svenskfödda hundar)

2 Nordiska grytjaktchampionat

5 viltspårchampionat

1 lydnadschampionat (rasens första)

Ett antal parson har även erhållit Agilitydiplom och Rallylydnadsdiplom.

28 grytanlagsprov har genomförts varav 19 med kvalitet 1.

2 grytapporiteringsprov.

14 grytjaktprov varav 11 med 1:a pris, varav 7 sprängarprov och 7 förliggjarprov.

Mellan 2000-2015 har 154 grytjaktprov genomförts av parson - 83 grytjaktprov sprängare (varav 12 egk) och 39 grytjaktprov förliggare (varav 2 egk). Efter regelrevideringen 2012 är det 32 grytjaktprov (varav 30 1a-pris och 2 3e-pris).

Mål jaktegenskaper/funktion

- **Öka antalet grytprov** under den närmaste 5-årsperioden. Det är svårt att nämna en exakt siffra då reglerna för grytproven är under förändring.

Strategier jaktegenskaper/funktion

- **Fler som provar på gryt**
Fortsätta att uppmuntra valpköpare och uppfödare att ta sig till tillgängliga gryt för att prova vad hunden är ämnad att göra. Uppmärksamma de som gör grytanlagsprov med ett snyggt diplom eller annan gratifikation (plakett eller liknande).
- **Framhäva våra jaktombud** bättre, genom tex presentation på hemsidan och i Newsletter och uppmuntra dem att få ut mer information om jaktevenemang.

Exteriör

Rasens exteriör är av stor betydelse för funktionen. En bra grythund behöver vara flexibel och ändamålsenligt byggd för att utföra sitt arbete på bästa sätt. Rasklubben har tagit fram ett raskompendium som i detalj beskriver rasens exteriör. Det är viktigt att utställningsdomarna premierar denna exteriör.

Nulägesbeskrivning

Mätningen på rasspecialen 2016 gav ett snitt för tikar på ca 34 cm och ett snitt för hanar på ca 37 cm. I juniorklassen var höjderna lite lägre. Några individer låg en bit under idealhöjderna (30-31cm). Med fortsatt medvetet arbete bör fler individer närma sig idealhöjden. (33cm för tikar och 36cm för hanar) i framtiden.

Domaren på rasspecialen noterade att många individer hade dåliga pälsar och menade att vi behöver få in mer släthår i aveln för att förbättra pälsarna.

Rasen har fortfarande varierande helhetstyper och exteriör på populationen, men har ett väl skrivet raskompendium att använda för att jobba mot att förena exteriör med funktion.

Mål exteriör

- **Premiera enligt raskompendium önskvärda hundar på utställning**
Sprida kunskapen om sambandet mellan rasens exteriör och funktion till utställnings-domare och uppfödare.
- **Storleken ska närma sig idealet för mankhöjd, 33 cm för tikar och 36 cm för hanar.**
- **Spanna mer på utställning**
Spanning ska användas vid bedömning på utställning i högre grad än nu. En ordentlig "spanning" av hunden, där man lyfter hunden ordentligt, visar dels flexibilitet av bröstorg, men även tecken på om hunden är möjlig att hantera, vilket kan vara en fördel vid jakt. Där av är det även önskvärt att domaren noterar mentala avvikelser (Skygghet eller aggressivitet) och väger in det i beslutet på utställning för att inte premiera dessa egenskaper.
- **Fortsatt premiering på utställning** av hundar som förenar exteriör med funktion.

Strategier exteriör

- **Högre krav på kunskap om grytjakt för utställningsdomare**
Efterlysa en informationsfilm om grythundsanvändning som kan användas vid domarutbildning. Fortsätta begära att de ska ha deltagit vid grytanlagsprov eller jaktnärvaro för att få döma rasen.
- **Informera utställningsdomare**
Genom SKK informera domare om att vi önskar att domarna spannar hundarna på utställningar. Skriva in som riktlinjer för rasspecialen att domare ska informeras på rasspecialen om att vi önskar att hundarna ska spannas.
- **Använda raskompendiet** att sprida kunskap om rasens exteriör.
- **Sprida raskompendiet mer** (söka kanaler för att sprida vårt raskompendium till utställningsdomare.)
- Fortsätta att **bjuda in rasspecialister** att döma specialen.
- **Informera om och diskutera viktiga rasdetaljer** i exteriören tex genom att ordna föreläsning om exteriör för uppfödare och andra rasintresserade.